

Rijetki pozitivni primjeri

Nije da nije bilo pokušaja niti dobrih dokumentaraca u odnosu na scenu, koliko je bogata i sadržajna, no takvi dokumentaraca trebalo biti daleko više. Jer osim što bi bilo korisno sačuvati audiovizualni zapis važnih momenata u povijesti popularne kulture, toliko bi i brojni obožavatelji pojedinih glazbenika i njihove glazbe sigurno bili oduševljeni vidjeti i prisjetiti se tih imena, emotivnih momenata, brojnih dogodovština i pjesama koje su neke sigurno utjecale na njihov život.

Godine 2011. Institut hrvatske glazbe i Hrvatska radiotelevizija potpisali su ugovor o zajedničkoj produkciji dokumentarnog serijala „Naši dani – priča o hrvatskom rocku”. Snimanje je počelo u siječnju 2012.: deset epizoda koje su trebale obuhvatiti najvažnije povijesne i najznačajnije kreativne trenutke i faze hrvatskog rocka. Na žalost brojnih gledatelja, ali prije svega samih sudionika pop-rock povijesti, serijal je bio potpuni promašaj. Prvo su se scenaristi odrekli svog scenarija jer je serijal koristio neke potpuno pogrešne faktografske podatke, potom je pokrenuta i peticija protiv serijala od strane brojnih glazbenika koji su nedvojbeno ostavili trag na hrvatskoj pop-rock sceni, a da nisu uopće bili niti spomenuti. Ta avantura koštala je tadašnjih dva milijuna kuna, međutim unatoč brojnim propustima gledatelji su uživali u tom serijalu. Dobivši pritom potpuno iskrivljenu sliku povijesti hrvatske pop-rock scene. Potrebni su glazbeni dokumentarci, ali s provjerenim faktografskim podacima.

Postoje i pozitivni primjeri. Zvonko Varošaneć i Miljenko Bukovčan snimili su u produkciji HRT-a odličan serijal zagrebačke škole šansone „Takvim sjajem može sjati” u kojem su predstavili generaciju sjajnih autora, interpretantera i tekstopisaca i kroz koju su na vrlo dobar način prikazali važnost zagrebačke šansone, ali i brojne sudionike poput Pere Gotovca, Zvonka Špišića, Arsena Dedića, Hrvoja Hegedušića, Nikice Kalogjere, Alfija Kabilja, Drage Britvića itd.

Arsen Dedić dobio je 2014. godine svoj zasluženi dokumentarac od hvaljenog i nagrađivanog beogradskog redatelja Mladena Matičevića i zaslužena priznanja jer je snimio odličan dokumentarni film o liku i djelu velikog Arseno Dedića „Moj zanat”. Matičević je i 2019. godine snimio odličan dokumentarac o Vladi Dviljanu „Nebeska tema”.

Uspjeh koji nismo prepoznali

Koliko jedan dokumentarac može biti važan i uspješan govori priča o dokumentarnom filmu „Astralis: Institucija Damir Ludvig i Goran Vlajić, koji su pokrenuli program elektroničke glazbe „Astralis” 1998. godine a koji se održao punih 25 godina, snimili su u vlastitoj produkciji spomenuti film o toj kulturnoj večeri elektroničke glazbe je prikazan jedino na hrvatskom festivalu dokumentarnog rock filma (DORF). Poprilično razočarani odbijanjem brojnih hrvatskih festivala i televizija, ne očekujući ništa, prijavili su film na brojne festivale širom svijeta. To je rezultiralo nagradom za najbolji međunarodni glazbeni dokumentarni film na festivalu New York Independent & Video, a potom i u Los Angelesu gdje su osvojili još jednu nagradu, a prikazan je i na filmskim festivalima u Miamiju i Washingtonu, gdje je bio nominiran za najbolji dokumentarni film, najbolju režiju i najbolju glazbu.

Novi val dobio je ipak neku satisfakciju filmom Nikole Kneževića „Novi val – 40 godina kasnije” u produkciji Croatia Televizije i Croatia Recordsa, ali napravljen kao svojevrsni popratni film povodom reizdanja četiri novovalna albuma kojima je Croatia Records slavila 40 godina novog vala: „Paket aranžman”, „Šarlo akrobata – Bistriji i tuplji čovek biva kad...”, „Električni orgazam – Električni orgazam” i „Haustor – Haustor”. Kako je to bio svojevremenski propagandni film, unatoč kvaliteti, izostali su brojni faktografski podaci vezani uz novi val i izvođače tog vremena.

Regionalni uspjesi

Gledajući važnost bendova i glazbenika koji su svojim djelovanjem obilježili povijest jugoslavenske rock scene neki od njih su dobili prikladne, zaslužene dokumentarne filmove koji ih prikazuju kao izuzetno važne, potentne kreativne glazbenike koji su ostavili trag u povijesti rock glazbe u državama bivše Jugoslavije. Dušan Vesić i Sandra Rančić snimili su odličan dokumentarac o grupi Ekatarina Velika „Kao da je bilo nekad”, Bojan Hadžiabdić i Zoran Kubura snimili su jednako dobar dokumentarac o grupi Indeks istoimenog naziva. Igor Stoimenov snimio je film „Bijelo dugme” o grupi Bijelo dugme u alegorijskoj priči u kojoj se isprepliću povijest najpoznatije jugoslavenske grupe i kraj povijesti Jugoslavije. Grupa Kultur Shock dobila je zasluženu pažnju zahvaljujući specifičnom dokumentarističkom pogledu na život i djelo vođe grupe Srđana Gine Jevđevića u filmu „Grandpa Guru” Slivija Mirišćenka.

Radislav Jovanov Gonzo prikazao je grupu Cubismo u idealnom okruženju tijekom njihovog gostovanja na Ki „Cubismo Turismo” kao i prikaz veličine, značaja i uspjeha grupe The Bambi Molesters u filmu „Backstage Party” tijekom njihovog gostovanja kao predgrupa grupi R.E.M. Miroslav Sikavica mudro se odmaknuo od klasičnog pristupa rock dokumentarcima i snimio 2017. godine odličan dokumentarac o glazbi u Domovinskom ratu „Ka

oružje utihne". Još više čudi ovakvo stanje uzmemo li u obzir da HRT 3 već godinama emitira vrhunske glazbene dokumentarce. Ali ne i domaće.

Neiskorišten potencijal

Nije da nema primjera, ali činjenica je da brojni glazbenici, bendovi, autori, skladatelji i ljudi iz glazbenog bizna koji su stvarali glazbenu scenu i povijest pop-rock kulture u Hrvatskoj svakako zaslužuju da se o njima i njihovim djelima snimi dokumentarni, pa čak i u nekim slučajevima i neki igrani film. Neki od najpoznatijih i najutjecajnijih redatelja u svijetu filma u nekom su momentu svoje karijere snimali dokumentarce o svojim omiljenim rock bendovima ili glazbenicima. Zašto nemamo takvu situaciju u Hrvatskoj?

Andrej Korovljev snimio je dokumentarni film o pjevaču grupe KUD Idijoti Tusti, ali nije lako navesti još primjer hrvatskih redatelja koji su se prihvatili dokumentarnog prikaza karijera brojnih hrvatskih rock bendova koji su obilježili desetljeće, dva, tri ili četiri i ostavili neizbrisiv trag na domaćoj pop-rock sceni. Rajko Grlić povukao se od svijeta filma, no ne bi li bilo zanimljivo vidjeti njegovo viđenje karijere Parnog valjka? Sigurno bi bilo zanimljivo vidjeti dokumentarni film o hrvatskoj punk sceni u režiji Predraga Ličine koji se osim brojnim glazbenim video spotovima proslavio prvom hrvatskom zombie komedijom „Posljednji Srbin u Hrvatskoj“.

Možda bi upravo Nebojša Slijepčević znao na najbolji mogući način ispričati priču o novom valu hrvatskih kantautorica ili bi Radislav Jovanov Gonzo znao ispričati priču o grupi Psihomodo Pop jer im je režirao i prvi video spot na početku njihove karijere. Zašto ne bi na primjer Simon Bogojević Narath režirao art dokumentarac o izuzetno kreativnoj braći Sinkauz? Zašto ne bi Kristijan Milić snimio vrhunsku rock biografiju Gorana Bareta? Možda bi Dana Budisavljević na najbolji mogući način mogla ispričati priču o uspjehu i karijeri grupe ŽEN. Možda bi Vinko Brešan pogodio pravu priču o Juri Stubliću i grupi Film, a Zrinko Ogresta o Prljavom kazalištu? Pa pobogu, nitko nije snimio dokumentarac o Mrletu i Letu 3, a toliko su originalni, jedinstveni i posebni.

Toliko je sjajnih glazbenih karijera, toliko kreativnih glazbenika, toliko važnih momenata u povijesti hrvatske pop-rock glazbe i pop kulture, a tako malo dokumentaraca. Nema sumnje da bi te iste dokumentarce o svim tim glazbenicima sigurno rado pogledali u svim susjednim nam državama, a ovisno o kvaliteti možda bi bilo zainteresiranih televizija i širom svijeta, a ni brojni filmski festivali sigurno ne bi ostali imuni na dobre glazbene dokumentarce.

Ovaj tekst objavljen je uz financijsku potporu [Agencije za elektroničke medije](#) iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.